

ומזליא אית בהו ידיעא וסוכלתנו וכו', וע' רש"י ותוס' חולין מ, א אם כוכבים נקראים בעלי חיים, וראה נצוצי אורות מהגחיד"א להקדמת זהר בראשית י, א. ומפליא מה שכותב מהר"ל מפראג בחקדמה השניה לספרו גבורות ה' בענין שאמר יחושע ^{ההוא} שמש בגבעון דום: "לאשר השמש היא בעלת חומר ולכך נקראת עבד ואין בן חורין רק השכל שהרכיבו על החומר וכו' והשמש והירח בכלל, כי החמרי הוא משועבד לשכלי ומושל עליו, ואל תשגיח בדברי הפילוסופים שאמרו כי השמש והירח חיים משכילים, שכל דבר זה הבאי", והרי אמרו כן גם בעלי הקבלות וע' עקדת יצחק לר"י ערמאה פ' בראשית שער ב, ומח שאכתוב להלן. שם: ודעת הכוכבים והגלגלים מעוטה מדעת המלאכים וגדולה מדעת בני אדם. — ע' זהר חדש בראשית ח, ד: דתאני ר' כרוספדאי השגת המלאכים היא השגה גדולה מה שאין כן למטה מהם, השגה שניה היא השגת השמים, שמשיגים השגת מה שלמטה מהם אין משיגים כמותם, השגה שלישית היא השגת המדרגה התחתונה אשר מעפר יסודה והיא השגת בני אדם וכו' ושם טו, ג: המלאכים הקרובים מקבלים כח שפע אספקלריא של מעלה תחילה ומהם יורד לאותם שאינם קרובים ומהם יורד לשמים וכל צבאם ומהם אל האדם, וע' מורה נבוכים ג, יג: ולא תטעה בנפשך ותחשוב שהגלגלים נבראו בעבודנו ובחון עצמך ועצם הגלגלים והכוכבים והשכלים הגפרדים ואז יתבאר לך האמת. וראה בהגהותי שם, דאם לדין יש תשובה כי הן תבורא ית"ש משה קטן וגדול, לא נתעמל ולא נתיגע בבריאת השמים וכל צבאם יותר מאשר בבריאת יתוש קטן. אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים ושמי השמים וכל צבאם גו' אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברם גו' ומצאת את לבבו נאמן לפניך, ובכן גם בשביל צדיק אחד נוצר העולם שצדיק הוא יסודו, ע' יומא לח, ב.

ד, א: ארבעה גופים הללו, שהם אש ורוח ומים וארץ, הם יסודות כל הנבראים למטה מן הרקיע. — ע' הקדמת זהר בראשית ה, ב: אשא מיא ורוחא אע"ג דאינון תלת יסודין עלאין וכו', והיינו מלבד יסוד העפר, וראה שם כז, א: נטיל ליה מד' יסודין: סתרי תורה לך פ', רע"א: ברא גופא מארבע יסודות וכו'; שם השמטות רסג, א: ארבע יסודין וכו'; וראה כג, ב: ארבע סטרין וכו' דאינון יסודין דעלמא: שם כד, רע"א: ת"ח אש רוח ומים ועפר אלין אינון קדמאי ושרשין דלעילא ותתא ותתאין ועלאין עלייהו קיימין וכו'; רע"מ נשא קכג, א: מהמרכבה דארבע יסודין דעלמא. ועיין שלח קע, א: אשא ומיא ואוירא ועפרא וכו', וברעיא מהימנא פנחס רכה, א: ואיהו רכיב בארבע יסודין דמנהון אתבריאו ארבע חיון טבעיים ואיהו הוא דמקרב מיא באשא ורוח בעפרא: הקדמת תקריז (יג, ב) ותקוני זהר חדש (קי, ד): וארבע אחוון אינון דכלילן בגופא ואינון ד' יסודין, וע' בבמדבר רבה יד, יב: ארבעה טבעים שברא מהם הקב"ה העולם, ובגדה כ, ב: טבעא דבבל, ועי' הגהות הגר"י עמדין שם, וראה פירוש סודות ר"א אבן עזרא מר' יוסף אבן כספי פ' ואתחנן: דע כי החכמים חברו ספר הנקרא גמטריא וחשבו שעולה "אלהים" בגמטריא "הטבע", ובשליה ח"ג: קו המשפט וכן כל השופטים נקראו אלהים כו' ע"כ הוא בגמטריא הטבע כמ"ש בזהר כי הטבע הוא ענין מסודר הכל בקו המשפט כו', ויעוין בספר יצירה פרק ג, חובת הלבבות שער היחוד, ו: מורה נבוכים ב, ל ובמאמר היסודות להרמ"ע מפאנו, ויעוין בס' הפליאה (א, כג, א): "אש רוח מים עפר" מכון בגמטריא "מיכאל גבריאל רפאל נוראל", וראה בספרי מלאכי עליון בערכיהם.